

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inaltului Nr. 30. etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 6 cor. Cu dusa acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 19.

Brașov, Joi 24 Ianuarie 6 Februarie).

1908.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefranțate nu se primesc.
Manuscrisuri nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ABONAMENTURI:
la Viena la M. Dukas Nachf.,
H. Augenthaler & Emmerich
Leser, Heinrich Schalek, A. Opatik,
Nachf., Anton Opatik,
la Budapesta la A. V. Golberger,
E. Klein Bernat, Iuliu Leopold
(VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
săptămână pe o coloană 10 bani
pentru a publicare. Publicării
nu se dă după tariful și înve-
stirea. — BRIGLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

Regicidiul din Lissabona și presa maghiară.

(mp). Că omul e predispus să tragă paralele între evenimentele cari se întâmplă afară de el și între el însuși, e clar. Firea ori și cărui individ îl împinge inconștient la astfel de paralele, iar rezonul trage concluzii, cumpănește cauzele și măsoară intensitatea efectelor. Premisele false duc la concluzii false; imboldul sentimentelor întunecă adeseori mintea, iar lumina falsă în care i-se prezintă starea proprie sub forța sentimentului îl face dintr-o astfel de paralelă să cadă în cea mai bizară anomalie. Două momente paralele înrudesc stările din Portugalia cu stările trănite din Ungaria. Conflictul dintre coroană și așa numita națiune, și amenințarea suspendării constituției aici, suspendarea constituției și introducerea dictaturii acolo.

Din paralela aceasta urmează consecvențele, pe cari și dacă nu direct, dar printr-o șire, prin tipărirea semnificative, sau direct pe față, voesc jurnalele maghiare din patrie să le scoată în relief:

„Ca și la noi regele s'a pus în conflict cu națiunea“.

„Și acolo a încercat să guverneze cu comisari regali“.

„Oameni ca Franco avem și noi destui“ etc. etc. — pasagii subtrase, gros tipărite, iar imediat conclusia, toate acestea au condus la catastrofa fatală“.

Paralela e permisă, conclusia forțată însă și adusă așa direct în legătură cu evenimentele portugeze, într-o formă de anunțare ascunsă, dar totuși destul de bine marcată — e imorală. Căci da — dacă la suprafața fenomenele tendențioase interpretate sunt identice, cauza acestor fenomene nu este identică. „Națiunea“ prin politica urmată de ea, după încheierea pactului cu regele — a dovedit în-deajuns că toate cauzele, motivele

etc. duse în luptă sub steagul principilor — au fost numai fraze, și terorism pentru de a lua puterea în mâni. Constituția era numai calul de bătae. Imposibilitatea guvernării trebuia să ducă la un efect — calea constituțională o închiseseră ei înșiși, și altă posibilitate de a guverna sau constituțional sau neconstituțional nu era.

Regele silit de ei trebuia să vie în colisie cu foliantele constituției — și asta era intenția bine socotită a celor ce apărau viața constituțională. În Portugalia, avem de a face cu cestiuni materiale de-ale regelui, pentru cari se decretează dictatura. Acolo imoralitatea e pe partea coroanei, aici pe partea galăgiosilor. Orbirea și mistificarea tendențioasă a premiselor acestora, au inveninat întreaga coterie din Cinkota, iar efectul lor e felul cinic, cu care să tratează paralel atentatul din Lissabona cu epoca Fehérváry dela noi. Nu face nimic. Totul ascuns amenințător va deschide doar mintea celor chemați., vor recunoaște adevărata putere „alcătuitoare de stat“ și vor da la timpul său o bine meritată lecție cavalerilor de frază, cari ameteșc și îmbată mintea cumpănită a poporului. Nu putem să nu amintim în legătură cu aceasta un citat de-al lui Goethe:

„Deoarece fiecare rege al Ungariei jură menținerea constituției, nu li se poate impune cu forța, durere, nici ceace e bine și folositor. Vor veni, cu toate aceste odată vremuri, în cari ca și sub împăratul Iosif, se va impune cu forța, ceace e folositor pentru țară. (Briefwechsel und mündlicher Verkehr zwischen Goethe und dem Rath Grüner.)

Din dietă. Casa deputaților a pertractat Luni iară un proiect de tranziție, de astă-dată al lui Wekerle; el a fost primit de dietă, după puțină capacitate a ministrului președinte. E vorba de ștergerea dării de cap, pentru ușurarea clasei de jos a poporului. Această reformă face parte din proiectul despre modificarea dării de

câștig clasa doua și aduce poporului o ușurare anuală de 5—6 milioane coroane. Reforma e de tranziție, pentru-că Wekerle a promis, că va șterge cu desăvârșire această dare, pe care proiectul pertractat o șterge deocamdată numai pentru ce-i ce plătesc dare mai puțin decât 10 cor. Deoarece însă introducerea reformei de dare va dura cam doi ani, guvernul de tranziție s'a îngrijit să șteargă o dare îngreunătoare pentru popor printr'un fragment de proiect de tranziție.

După primirea proiectului, camera a suspendat dreptul de imunitate a deputaților naționaliști slovaci *Skiciak*, — care se zice, că ar fi agitat contra Maghiarilor printr'un articol de ziar, pe *Ivanka* și *Blaho*, cari au comis agitație prin vorbiri ținute în adunările populare.

La ordinea de zi a ajuns eri din nou proiectul referitor la modificarea codului penal. Acesta a fost însă *din nou trimis comisiei juridice* spre o nouă revizuire. După cum se spune, cauza acesteia ar fi, că să se facă niște rectificări în proiect. Se vor cuprinde în el adecă dispoziții penale, referindu-se la *agitații contra statului*, la falsificarea monetelor și la *defăimarea țării înaintea străinătății* (?)

Din Croația. Fostul deputat Dr. Potocsnyák a repășit din coaliție. În zilele astea a scos o carte, — după cum se anunță din Agram — în care desvoaltă pe larg programul său politic și expune cauzele, pentru cari viitorul politic și-l depune în mâinile alegătorilor coaliției.

Cu ocaziunea unui bal, ținut Sâmbătă în Agram, a apărut în sala de dans și bar. Rauch. Afând despre aceasta studentimea, s'au adunat vr'o 50, au plecat la bal pentru a manifesta contra banului. Se spune, că au fost în neliniște, au manifestat până după miezul nopții. Banul însă a suferit purtarea lor, și s'a depărtat dela bal, numai când s'a liniștit tinerimea.

Se anunță, că pentru alegerile viitoare diete croate, decurg mari pregătiri și agitații. În general guvernul exercită mare presiune asupra officianților de tren cu drept de vot. Se spune, fără însă de a fi aflat până acum amănunte, că acești funcționari sunt amenințați în chip și mod pentru a vota pentru candidatul autorităților superioare, a guvernului. Știrea aceasta e primită peste tot producând mare iritație și amărăciune.

Conflicte patriotice. Partidele coalitate din Dej, au ținut Duminică mare sfat pentru candidatura la mandatul de deputat vacant al Dejului. — Independenții ținneau morțiș la candidatul lor, iar 67-știi părăsirea demonstrativ sala. Independenții îl candidadează pe directorul de bancă (!) Stefan Gaál.

Petiție retrasă. Este cunoscut în genere, că mandatul deputatului Lucaciu a fost atacat cu petiție de voinicii Tărcăieni. Se știe și faptul, că de câteva ori comisia a vrut se țină ședință pentru rectificarea, eventual nimicirea mandatului. Dar tot Tărcăienii, sau reprezentantul lor n'a apărut la pertractare. Acum se anunță din Oradea-mare, că alegătorii independenți ai cercului din Beiuș — cei ce au atacat mandatul — având în vedere faptul, că s'a făcut din nou liniște în cerc — pe care tot voinicii Tărcăieni o turburaseră — și-au retras petiția înaintea Curiei în contra mandatului dep. Lucaciu.

Ridicarea soldei ofițerilor în comisia pentru armată a delegațiunii austriace. Comisia delegațiunii ungare, pentru armată, a trecut pur și simplu la ordinea zilei peste ridicarea soldei ofițerilor — nu tot așa comisiunea austriacă. Scumpetea traiului și mai ales faptul, că în timpul din urmă s'au ridicat lefii tuturor funcționarilor — invoacă logica consequentă, că și armatei statul să-i ușureze traiul. Pentruca să nu ajungă delegațiunea în conflict prea deschis cu cealaltă, comisia austriacă primește propunerea deputatului contele Latour ca delegațiunea să voteze pe lângă buget un credit extraordinar pentru ameliorarea soldei ofițerilor. În chipul acesta bugetul poate rămânea intact chiar și în cazul că delegațiunea ungară n'ar primi creditul extraordinar. O parte a comisiei austriace nu se mulțumește cu ridicarea soldei ofițerilor, ci cere și ameliorarea soldei soldaților, ba ce e mai mult partidul creștin-social face dependentă de această concesione votarea întregului buget. Ridicarea soldei ofițerilor cere un credit de 6.300.000 coroane, iar dacă se va primi și ameliorarea lefei soldaților prevăzută cu 5 fileri la zi, încă 5.000.000 coroane. Ministrul de războiu arată că prin votarea creditului extraordinar, nu s'a încărcă bugetul, fiind că în anul acesta va rămânea un prisos bugetar de 7-9 milioane coroane.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Foile de trandafir.

(Nuvelă).

— Fine. —

Și bate un zefir plăcut, care-mi alintă părul, care-mi clatină hainele și mă umple de o patimă, de neliniște. Și la aerul asta dulce, la focul stelelor lucitoare, la lumina palidă a lumii, simt cum prinde puteri în mine un suflet strein. Din marea adâncă, glasuitoare mă ațântesc mii de priviri, — chipul stelelor oglindate; de pe coline și de pe câmpul albastru se ridică nădufuri dulci, mirezme îmbătătoare, de tuberoase, de arome...

Și d-ta ești aici Andreino! — o ascultă ce-ți spun, ești aici, mâna-ți gingașe deosele trandafirului subț acest palmier, mâna-ți cerească, câte a-și vrea s'o simt pe buzele mele!... Ești aceea, care mi-ai sădit visuri nouă în suflet, care mi-ai umplut sufletul cu simțăminte de o gingășie neînțeleasă și acum să nu simț ce simțiau cei de pe vremuri? Să nu îngân sonete? Și să nu-ți destăinuiesc dragostea inimii mele...

Noaptea tremură câte-va clipe, până ce Andreina află putere să răspundă:

— Te-am lăsat Ettore, te-am lăsat să-mi cetești sonetele și eu am venit să te-ascult; dar așa fi vrut, ca toate să treacă în taină, ca până acuma. Și de ce n'ai putut tăcea acum?

Nu, Ettore, te-am ascultat, dar nu te voi mai asculta. Și d-ta ești de vină. Nu-ți dau nici un drept, că spusele d-tale ar putea să-ți câștige alipirea mea. Și îți spun drept: înainte de ce te cunoșteam trăiam în *bellezza*, cum zicem noi Italianii, de când d-ta te-ai apropiat de mine, mi-am putut împodobi traiul, cu frumșetea amintirilor trecutului, și acelor amintiri scumpe, a căror povestire o ascult cu așa drag și cu așa dulceață. Ne-am minunat împreună de aceia, cari au știut trăi cu astfel de farmec. Și n'ar fi mai plăcut pentru noi decât să faci uitate vorbele din aceste clipe; pentru d-ta, căci îți va părea rău odată, că ai stricat o prietinie, pe care dau mult, crede-mă, foarte mult și pentru mine, care m'ași căi rău că mi-am pătat curățenia sufletului.

Dacă vrei, și așa ar trebui, eu o să rămân pentru d-ta o Laură ori o Beatrice, și nu acea Passarini, care, îți spun curat, începe să nu-mi mai placă. Nu-ți dau pe-deapsă mai mare, dar vreau ca să-mi ră-

măi un pretin scump. Și dacă sonetele și hexametreele d-tale nu vor mai fi greșite, poate din când în când Laura va mai răspunde pe harfă, oh!, numai pe harfă, lui Petrarca, care a rămas înțelept.

Mă iai în răs Andreina, dar îți mulțămesc. Da, să nu-mi mai poată afla inima o rază de nădejde, să mă afle moartea, fără să mă fi lăsat măcar să-ți ating buzele, mânuțele astea, fruntea asta strălucitoare.

Eu cred că pretinția nu ne-ar fi nici atunci mai bună. Și dacă ar trebui să mă despart de d-ta, atunci pare-se totuși și-ai îngădui fericirea asta din urmă, de care apoi nu mi-ar mai părea rău. Am trăit, de când 'mi pot aduce aminte, clipe fericite; soartea mi-a făcut parte de bucurii, pe cari mi le-a mărit bunătatea sufletului d-tale: aș vrea să mor înainte de ce se vestejesc trandafirii cugetelor mele, înainte de ce păcatul să ne fi turburat clipele fericite. Dară, ca să-ți mângâi inima îndurerată, îți făgăduiesc, că-mi vei putea atinge fruntea în ziua în care întunerecul o va cuprinde; și dacă vom fi despărțiți, îți făgăduiesc, că-mi voi închipui, că buzele d-tale vor atinge înainte de ce va pieri de-odată cu mine amintirea d-tale scumpă.

În tăcerea tristă și tremurătoare a nopții fașăe încoace și 'ncolo umbrele șterse. De pe cer și de pe valuri, de pe flori și de pe marmoră se desprinde boarea, și se lasă pe aripile-i moi improspăta-toare. Andreina își așează mâna pe foile trandafirului scuturat, ce cad fluturând în jos și se pierd, ca și clipele trecătoare. Vorbele spuse au ațâțat duhurile nopții, cari plutesc în jurul sufletelor turburate și șoptesc văzduhului cuvinte de groază...

Cele două ființe, cari spuseră vorbele neiertate, sunt cuprinse de o teamă și nici nu mai cutează să-și ceară iertare... Se știu greșite și simt cum se apropie ceva nesfârșit de gingaș, nesfârșit de groaznic, ce-i mântue parcă, ce-i osândește. Nu mai au cuvinte, cari să-i poate uni, ori să-i poată desparta mai cu putere!

Neliniștea crește și îi copleșește. Fiorul îi pătrunde și le lutește sângele înfierbântat. Andreina apasă cu mâna-i tremurătoare pe grămada foilor purpurii al trandafirului, și le împrăștie.

Deodată se svârcoale ceva peste degetele ei, o mușcătură îi pătrunde degetul inelului. Andreina își ridică brațul:

— Uite, Ettore, Parcă m'a pișcat o insectă.

ce acte și în ce forme s'au manifestat. Știți foarte bine că contrastele s'au pronunțat așa de tare și s'au ciocnit cu atâta vehemență încât casina noastră a aflat de bine prin comitetul său din 1903, și apoi prin adunarea sa generală din 1904, ca pe un fost membru al său și al comitetelor sale de pe vremuri să îl șteargă după toate formalitățile din lista membrilor săi și astfel să îl alunge din sânul său, iar în parohia din Brașov-Scheiu au obvenit și cazul regretabil ca oameni inteligenți să ajungă unii cu alții până la păruială în ușa bisericii și în fața poporului adunat și apoi de acolo la judecătoria corecțională.

Fără să mai inzist asupra acestor lupte, cred că nu exagerez de fel când zic, că ele au făcut o dureroasă epocă în viața socială din Brașov, atât prin formele cât și prin efectele lor!

Cu privire la efectele acestor lupte observăm, că ele au dat directive și îndrumări de foarte mare valoare pentru dezvoltarea și asanarea vieții sociale din Brașov, directive și îndrumări, cari se pot rezuma și exprima după părerea mea așa: *Ideile conducătoare din viața publică socială să fie sincere și adevărate, iar faptele conducătorilor totdeauna cinstite!*

Încât este vorba de casina noastră, vă pot asigura, că dela începutul a. 1905 până azi casina a fost condusă, după cât au permis împrejurările date, numai după aceste directive, ceea ce de altfel bine știți cu toții, pentru că ați putut vedea, că regretatul Simeon Damian ca președinte, iar eu ca vicepreședinte, și sunt convins că împreună cu noi și comitetele din acești ani, numai pe aceasta bază am primit să stăm în fruntea casinei și s'o conducem. Tocmai așa s'a urmat și se urmează dela 1904 încoace și în amintitele parohii surori, după cât știu eu, și țin să spun, că sunt bine informat. Și în fine așa se urmează la aproape toate celelalte așezăminte culturale, sociale și economice românești, și prin acestea în aproape întreaga societate românească din Brașov.

Aflu de lipsă, ca să scot la iveală și să accentuez în deosebi acest rezultat al mișcărilor și luptelor sociale din 1903 și 1904, pentru că, după cum înțeleg și judec eu fenomenele și legile sociale, acest rezultat este un însemnat succes moral, care a contribuit și contribuie mult la lămurirea și dezvoltarea în spre mai bine a vieții sociale românești din Brașov.

În conformitate cu acest rezultat (în să constatare, că după furtunoasele lupte din 1903, și mai ales dela 1905, încoace până azi, atât conducătorii cât și toți membrii casinei au aplicat și practicat numai directivele de mai sus, adică casina a cerut și cere dela membrii săi numai atâta, ca pe teren public social *ideile lor să fie sincere și adevărate, iar faptele lor totdeauna cinstite.*

Întrucât a fost și mai este încă o samă de oameni, cari nefiind bine informați nu au cunoștință de aceasta reală și pozitivă stare a lucrurilor, iar câțiva indivizi, cari o cunosc dar au motivele lor ca să o tragă la îndoială și să o combată: țin să fac câteva constatări și de înțeles negativ respective cu intențiune de a deșava pe cei 2—3 contrari ai casinei!

Anume țin să declar, că casina română din Brașov n'a fost în anii din urmă și nu este nici azi numai clubul unui partid sau al unui grup din societatea brașoveană: ci este și vrea să rămână centrul social pentru toți Românii din Brașov fără considerare la vederile și intențiunile de partid sau de confesionalism, existente ori numai închipuite ale unora sau ale altora!

Prin urmare în casina română pot și ar fi bine ca să se întâlnească toți frații români brașoveni, ale căror vederi și idei sociale sunt sincere și adevărate, iar faptele lor de pe teren social cinstite. Adevăratele idei sociale, înaltele sentimente naționale precum și nobilele fapte culturale, pe cari le aveau respective le-au făcut părinții, moșii și strămoșii lor și îndatorează în mod tradițional pe toți brașovenii de azi la acest lucru, care este și trebuie să fie considerat de altfel ca o datorință de onoare obligatoare pentru fie-care Român adevărat!

Pe această bază și din acestea considerăm apelul la toți acei frați români din Brașov, cari nu s'au înscris încă de membri ai casinei noastre și îi invit cu sinceritate și dragoste frățească, ca să vină la casină și să nu se lase conduși de cei 2—3 indivizi, cari numai din propria lor vină nu pot veni la casină și nu pot fi membri ei, pentru că acești 2—3 oameni sunt dușmani pronunțați nu numai ai casinei noastre, ci, după cum au dovedit-o ei înșiși, chiar și în timpul din urmă, dușmani și ai altor așezăminte românești din Brașov. Este de bună samă un lucru foarte trist acest fapt, dar țin

nând sama că este vorba numai de vro 2—3 oameni cu idei și fapte neadmisibile în casină față de cel puțin 80—90 de membri ai casinei, toți oameni cu idei adevărate și cu fapte cinstite și cunoscând bine adevărul că și în cel mai verde codru se află uscături, acel fapt nu ne poate și nu trebuie să ne influențeze în împlinirea datorințelor noastre sfinte și de onoare tradițională!

În credința, că am expus fidel situațiunea și am indicat la înțelesul tuturor ideile conducătoare: vă salut domnilor și declar adunarea generală deschisă.

Brașov, 2 Febr. (20 Ian.) 1908.

Dr. N. Vecerdea.

D. C. Ollănescu-Ascanio.

Un diplomat bun, un scriitor de mare talent s'a stins. Ollănescu-Ascanio, de pe la 1873 și până la moarte, a scris poezii, teatru, nuvele și a tradus minunat pe Horațiu. Opera lui de căpetenie însă și care i-a deschis porțile Academiei Române este: *Teatrul la Români.*

Numele său a început a fi mai cunoscut după războiul nostru pentru independență. Aici, să-mi permită cititorul să fac o mică paranteză și să arăt ce-a motivat scrierea capodoperei sale: Pe malul Gârlei.

Războiul se sfârșise cu bine pentru armatele aliate Ruso-Române. Tratatul de pace dela San-Stefano se încheiase cât se poate de favorabil pentru Ruși și cât se poate de nedrept pentru Noi, cari deduseră un ajutor prețios imperiului moscovit pe câmpiile Bulgariei.

Se cunoaște vestita telegramă a marului duce Nicolae, după înfrângerea dela Plevna:

»Treceți Dunărea, sub orice condițiuni veți voi. Cauza creștinismului e pierdută... etc. etc.«

Se cunoaște de asemenea și recunoștința rusească:

Rusia își rezerva prin țara noastră, cât timp va ocupa Bulgaria, un dum de trecere al oștirilor sale.

Basarabia trecea înapoi la Rusia.

La protestările lui Ion C. Brătianu și M. Cogălniceanu, Rusia răspunde că:

Chiar dacă mai facem gălăgie pe tema asta, armata rusă va dezarma armata română și va ocupa România; la cari cuvinte regele Carol a răspuns baronului Stuart, reprezentantul Rusiei, că: M. S. Tarul Rusiei a avut prilejul să admire dorobanțul român pe câmpiile Bulgariei și deci, poate fi sigur că el nu va putea fi așa de lesne dezarmat.

În această epocă critică, a compus Ollănescu-Ascanio piesa: *Pe malul Gârlei*, care a figurat pe afiș la cea dintâi reprezentare, sub titlul: »*Lupul și Barza*«, fabulă politică într'un act.

Se vorbea pe atunci, că guvernulciare nu vroia să provoace prin nimic pe Rusia, dar care dedese ordine armatei ca să ocupe o linie strategică în țară, în vederea unui atac din partea Rușilor, — guvernul a cerut, ca să se schimbe titlul piesei, lucru ce Ollănescu a făcut cu plăcere mulțumindu-se că piesa se juca cu mare succes pe scena Teatrului Național și că toată lumea înțelegea aluzia lui subtilă.

De multe ori entuziasmul spectatorilor mergea până la delir când vedea îngratitudinea omului scăpat de primejdie, de moarte, de către un suflet simplu, cinstit și bun de țaran.

Dacă s'ar fi întâmplat atunci o încăerare între Ruși și Români, apoi piesa *Pe malul Gârlei* ar fi fost ca o Marsilieză, care ar fi ridicat entuziasmul la culme și ar fi îmbărbătat strânsnic la luptă.

E destul să dăm aci câteva versuri dela finele piesei:

Ionică (care reprezintă România)

Haide, dumă și mă bate,
Scrie-mi în fășii de sânge
Răsplătirea mea pe spate.

(cătră Smărăndița):

Sărut mâna cuconiță
Nici-odată n'oi uita
Mila ce-ai avut de mine.

(cătră Beizadea care reprezintă pe Rusia).

Iar cât despre dumneata,
Luminate, nu te teme,
O să vie în curând
Vremea, care-ai mai văzut-o,
Să te văd iar tremurând,
Și atunci nu știu cine
Ți-o veni într'ajutor
Să te scape de peire!
A'nșela este ușor,

Insă'nșeli numai odată
Și-apoi cât trăești pe lume,
Nime nu-ți mai iese'n cale,
Când ți-o auzi de nume.
Despre mine, nu am grije
Te-ai purtat cum se cuvine,
Și doresc așa să pață
Cei ce s'or purta ca mine! —
De voi, răutăți streine,
Venetici asupritori,
A avut Românul parte
Vai de el, de multe-ori;
Insă tot-d'auna singur
S'a luptat și-a isbutit,
După cum spuneau bătrânii,
Și din țară v'au gonit.
O să vie iarăși vremea,
Pân'atunci, scrie-mi pe spate
Răsplătirea-ți omenoasă,
În fășii lungi, sângerate!
Insă dac'aș ști că-mi zmulge
Sluga-ți inima din mine,
Ca să fiu scutit de caznă
Nu m'aș mai ruge la ține!

Stoica (a parte)

Pofta mea
Ar fi să încep d'acuma
Lucrul cum s'a poruncit!

Ionică (a parte)

Vai de omul care este
De prieteni răstignit!

Beizade (plecând din pragul ușei
cătră Ionică)

Ascultă,

'Mi-este milă și de tine —
Ca să nu fac vorbă multă,
Două-zeci și cinci de bice
Să-ți dea totuș. Dăruesc,
Pân' la 50 ce rămâne. (ese)

Stoica (mângâindu-și bicul)

Cât de bine am să-l slujesc.

Ionică

Vino și-ți fă datoria.

Stoica

Eu sunt gata când poștești.

Ionică

Pe cine nu-l lași să moară,
Nu te lasă să trăești!

»V. Naț.«

D. Teodor.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 4 Februarie. Comisia delegațiunii austriace pentru afacerile externe s'a exprimat revolta față de atentatul din Lisabona, rugând pe ministrul de externe să transmită prin ambasadorul portugez condolențele ei, familiei regale.

Viena 5 Febr. Se anunță din Lisabona, că *foștul dictator Franco a dispărut, plecând în străinătate. În momentul acesta el a trecut frontiera.* Acesta a fost singurul mijloc de a scăpa cu viață.

Viena, 5 Februarie. Ziarului „N. Fr. Presse“ i se comunică din Berlin că în cercurile politice de acolo nu se crede în probabilitatea unei *intervenții a Angliei în Portugalia.* Intreaga acțiune a Angliei în actualele împrejurări nu s'ar mărgini decât la exercitarea unei presiuni morale asupra cercurilor conducătoare portugheze pentru menținerea și întărirea monarhiei.

Madrid, 5 Februarie. Din Lisabona se telegrafiază, că între dictatorul *Franco și regina Amalia* a avut loc o scenă foarte violentă. Franco intrând în camera, în care se află cadavrul regelui și acela al prințului moștenitor, fu întâmpinat de regina cu cuvintele: „*Acesta este opera d-tale, Franco!*“ După aceasta regina se îndepărtă fără a-i mai adresa vre-un cuvânt.

Madrid, 4 Februarie. Ministrul Franco a fost concediat, să zice că numai după o vehementă discuție dintre regina și fiul ei regele, iar fi succes reginei să-l convingă pe Manuel II să-l concedieze pe Franco. S'a format un ministeriu de concentrațiune. Iată lista definitivă: Ferreira Amaral ministru-președinte și de in-

terne, Moreaira, culte și instrucțiune; Camos, justiție; Castilko, marină; Numez Mathias, războiu, Venceslav Lima, externe. Ferreira e admiral și a mai fost ministru.

Madrid 5 Febr. Aci se da ca sigură știrea că *asasinii au avut complici între polițiști.*

Madrid 5 Febr. Agenția telegrafică de aci anunță că *pe străzile Lisabonei împușcăturile continuă. Se fac numdroase arestări.*

Madrid. 5 Febr. Știri sosite din Lisabona anunță, că pe stradele orașului să continuă conflictele auzindu-se continue pușcături. Multe familii portugeze fug, trecând granița spaniolă. E sigur, că în atentat sunt implicați și multe persoane politice. Să crede, că atentatorii au stat în solda politicianilor, ceea ce se confirmă și prin faptul, că s'a aflat la ei aur în suma de 2000 coroane. În atentat par a fi implicați și mai mulți polițiști, altfel nu să poate explica cum de atentatorii au ajuns așa repede la trăsura regală, au fost arestați mai mulți polițiști, cari se aflau pe locul unde s'a săvârșit atentatul. Cenzura lucrează cu toate forțele.

Paris, 4 Februarie. Jurnalului „*Matin*“ i să comunică din Roma, că Italia va trimite mai multe corăbii de războiu. Flota va porni numai în cazul, că agravându-se situația regina Pia Maria va fi necesită să părăsească Portugalia.

Paris 5 Febr. Telegrama din Lisabona anunță că *mulți din cei arestați sunt împușcați prin cazărmi, „Le Matin“ anunță că în cazărma gardei municipale au fost împușcate opt persoane.* Asupra numelui lor se păstrează cel mai mare secret.

Petersburg 5 Febr. Tribunalul militar a pronunțat azi sentința în procesul capitulării *Port-Arturului.* Generalii *Stoessel, Fock și Reuss* au fost condamnați la moarte.

Bibliografie.

A apărut »*Legenda Funigelor*«, poem dramatic în trei acte de St. O. Iosif și D. Anghel. Prețul 1 Leu.

T. Lugoianu: »*De ducă*«, cor bărbătesc pe motiv popular. Prețul 1 cor plus 5 bani porto.

I. Vidu: »*Coasa*«, melodie populară. Prețul 60 bani, plus 5 bani porto.

Ioan Adam: »*Nazuinți*« povești și »*Pe lângă vată*«, pilde și glume țărănești. Ambele à 1.50 cor.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Responsabil pentru Redacțiune: I. Lupan.

Puteri nouă

se câștigă cu Emulsiunea lui Scott, când toate celelalte mijloace rămân fără rezultat. Este periculos a esperimenta cu preparate dubioase, când e vorba de sănătatea omului, și se tratează de

stări de slăbiciune

cari se ivesc la reconvașcenti sau în urmă de anemie, oftică și surmenaj. Cine este cu minte, folosește preparatul, care în ne-numărate cazuri de slăbiciune s'a dovedit ca folositor și cu efect. Acest preparat se numește Emulsiunea lui Scott.

Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanție a procedurii lui Scott. Prețul unei sticle originale 2 coroane 50 bani. Se capătă în toate farmaciile.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

ACTIV

Bilanțul General încheiat la 31 Decembrie 1907

PASIV

Casa	Monedă metalică	Aur 96.222.822,90				Capital	—	12.000.000	—
		Argint 971.673,81				Fond de rezervă	—	24.574.891	36
		Trate aur 39.384.680,61	136.579.177	32		" " amortis. imobil, mobilier			
	Bilete de Bancă		59.917.200	—	196.496.377	și mașini	—	3.603.940	06
	Efecte predate Casei spre încasare		—	—	2.690.155	Bilete emise de Bancă	—	330.922.960	—
	Portofoliul român și străin Centrala		42.990.335	37		Bonuri de Casă	—	3.191.488	—
	" " Sucursale și Agenții		19.153.698	48	62.144.033	Reescomptul semestrului viitor	—	291.947	30
	Efecte publice		—	—	11.999.924	Depozite de retras	—	105.111.124	—
	" fond de rezervă statutar		—	—	15.638.508	Compturi corente	—	45.221.465	66
	" " amortis. imobil, mobilier și mașini		—	—	3.243.121	Profit și pierdere	—	—	—
	Cupoane		—	—	203.501				
	Imprumuturi pe efecte publice	Centrala 4.000.400	—	—	—				
		Sucursale și Agenții 5.152.500	—	—	9.152.900				
	Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala, Sucursale și Agenții		—	—	17.854.188				
	Imobile		—	—	5.928.854				
	Mobilier și mașini de imprimerie		—	—	640.845				
	Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice		—	—	635.184				
	Depozite libere		—	—	105.111.124				
	Diverși	Compt curent 73.824.387	93						
		" de valori 19.354.209	31	93.178.597	24				
			—	524.917.316	38			524.917.316	38

p. Guvernator, TH. ȘTEFĂNESCU.

p. Director delegat la serv. Compt. N. VIȘINEANU.

DEBIT

Profit și Pierdere încheiat la 31 Decembrie 1907

CREDIT

Salariile personalului de Administrație	530.824	03			Soldul semestrului I	—	—	2.077.070	31
" " de imprimerie	34.175	—			Dobânzi și beneficii diverse	2.821.951	04		
Cheltuieli de administr., im- (Centrala . 374.366 28- posite către Stat și dif. taxe (Sucur. și Ag. 92.180.23)	466.546	51			Trate și remize și diverse opera- țiuni cu străinătatea	2.608.148	04		
Cheltuieli de imprimerie	3.172	11			Venitul efectelor publice	289.091	75	5.719.190	83
Fondul amortisării imobilelor	45.000	—							
" " mobilierului și mașin. de imprim.	12.000	—							
Luminat și încălzit	27.317	11							
Drepturi de prezență	23.350	—							
Material pentru fabricarea biletelor (usate)	81.224	63							
Efecte în suferință: Sucursale și Agenții	27.803	10	1.251.412	49					
Beneficiu net lei 6.544.848,65, aparținând:									
Fond de rezervă: Partea rezervei de 20% din beneficiu	1.164	969	73						
Minist. de Finance: Partea statului din beneficiu	931.975	78							
Tantiemele consil. de administr. și de censori	326.191	52							
Casei de pensii și ajutor a funcționarilor băncii	46.598	78							
Div. pe 1907 (I. Divid. de lei 50.— de act. lei 1.200.000									
(II. " " " 119 75 " " " 2.874.000	4.074.000	—	6.543.735	81					
Dividend integral lei 169,75 de acțiune									
De reportat pentru anul viitor	—	—	1.112	84					
			7.796.261	14				7.796.261	14

p. Guvernator, Th. Ștefănescu.

p. Director delegat la serv. contabilității, N. Vișineanu.

La tipografia și librăria A. Mureșianu

se află de vânzare următoarele:
cărți literare apărute din ediția „Minerva,
București.

- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istoriograf pentru tinerime, localizată după nemțește. 193 pag. Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop. „Domnița Vioreca” roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită”, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20
- Ștefan Iosif. „Credințe.” Poezii a cor. 1.5
- Em. Gârleanu-Emitgar. „Bătrânii”, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanu. „Povestiri din copilărie”. Prețul a cor. 1.50
- M. Eminescu. Poezii postume”, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50
- N. N. Beldiceanu. „Chipuri dela Mahala” Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50
- II. Chendi. „Fragmente”. Un șir de interesante articole (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii” și „Foileton” scriese. 246 pag. Prețul . . . . . Lei 2.50
- Vasilie C. Osvadă. „Legea Tovărășilor”. Prețul — 50 cor. (plus porto 5 b.). —55
- Vasilie C. Osvadă. „Băncile populare din România” cu un adaus informativ. Prețul 1 cor. (plus 5 b. porto). 1.05
- Ion Manolache-Holda. Fețe, portrete schițe și nuvele, ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1.50

Un articol căutat

pentru
neguțatori

în părțile locuite de români și sârbi este birca renumită pentru ciucuri la oprege și pentru țesut de brăciri, cătrinte și măsaie. Birca aceasta resucită are glanți (luciu) de mătăasă și este tare căutată în multe locuri. Cereți mostre gratuit în 30 de colorii dela

Magazinul de bircă al lui
Alexandru Kocsis
văpsitor în Nemetbogsán
Nr. 28,4-5. Krassó-Szörény.

RONCEA & MANU

fabrică de
Brânzeturi și Cașcaval
Brașov, Pe Tocile nr. 15.

Recomandă produsele fabricii cu prețurile următoare:
Cașcaval trimis cu poșta
până la 5 Kigr. kilogramul cu cor. 1 40
" " 25 " " " " 1 36
" " 50 " " " " 1 33
Comandă se efectuează prompt și Prețurile sunt netto Casa fără obligământ loco Brașov.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC
natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Băile dela Buziaș renumite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.
Serviciu demn de încredere și conștientios
Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/4 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și bășică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und

Mineralwasser-Verzand in Buziasfürdő

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ. Inter. Telef. 18.

Se caută reprezentanți locali abili.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul a 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.